

Wymagania edukacyjne

Przedmiot: JEZYK POLSKI

KLASA I TECHNIKUM cz. 1 (na podbudowie szkoły podstawowej)

Podręcznik: „Ponad słowami”. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum klasa 1 cz.1 i cz. 2. Zakres podstawowy i rozszerzony.

Autorzy: Małgorzata Chmiel, Anna Cisowska

Wydawnictwo: Nowa Era

Prezentowane wymagania edukacyjne opracowane zostały przez nauczycieli języka polskiego w oparciu o materiały Nowej Ery i są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w klasie I. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen. Podane wymagania obejmują również zakres rozszerzony nauki języka polskiego, dla uczniów zainteresowanych zdawaniem egzaminu maturalnego z języka polskiego na poziomie rozszerzonym. Formuła tematu zajęć edukacyjnych może różnić się od zawartego w poniższym materiale.

* zakres rozszerzony

☐	materiał obligatoryjny
☐	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
STAROŻYTNOŚĆ – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	• wyjaśnić pojęcia: <i>antykw, klasycyzm, monoteizm i politeizm,</i>	• wymienić kręgi kulturowe starożytnej Europy i jej	• wyjaśnić symboliczne znaczenie Aten, Rzymu i Jerozolimy	• wypowiadać się na temat fundamentalnej roli starożytności	• przedstawić znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych

	<p><i>judaizm i chrześcijaństwo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> określić ramy czasowe epoki 	scharakteryzować	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat greckich filozofów 	klasycznej w historii kultury europejskiej	kodyfikacji prawnych
3. Grecja, Rzym	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>polis, demokracja, prawo, obywatel</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić złoty wiek Aten wymienia osiągnięcia starożytnych Greków wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różnice pomiędzy kulturą Grecji i Rzymu wyjaśnić, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>kalokagatia</i> wypowiedzieć się na temat idei kształtujących życie starożytnych 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat wpływu starożytności na współczesność
4. Filozofia antyczna	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa wyjaśnić etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> wyjaśnić pojęcie <i>cnoty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa wymienić najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików, epikurejczyków i sceptyków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegał przełomowy charakter działalności Sokratesa i omówić jego metodę filozoficzną omówić dualistyczną koncepcję świata według Platona 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wpływ filozofii starożytnych na epoki późniejsze
5. i 6. Sztuka antyku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu wymienić cechy antycznego ideału piękna 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić główne cechy sztuki antycznej wyjaśnić, jak Grecy rozumieli piękno wymienić innowacje architektoniczne wprowadzone przez Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie harmonii w sztuce antyku wytłumaczyć, co to jest kanon objaśnić pojęcie <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnić okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkować im konkretne dzieła
7. Teatr antyczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje literackie i zdefiniować dramat wskazać podstawowe elementy budowy 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnić antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy opisać podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić historię narodzin teatru swobodnie posługiwać się pojęciami: <i>dytyramb</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> określić rolę trzech pisarzy w rozwoju dramatu: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić etymologię słowa <i>tragedia</i> omówić wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa

	<p>teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegała zasada trzech jedności • wymienić przynajmniej dwa tytuły tragedii Sofoklesa: <i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i> 	<p>elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić budowę dramatu antycznego 	<p><i>koryfeusz, agon, chór, koturny, maska, deus ex machina, amfiteatr</i></p>		<p>i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru</p>
STAROŻYTNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
<p>8. Wprowadzenie do literatury starożytnej Grecji i Rzymu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czytać ze zrozumieniem tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • referować informacje pozyskane z tekstu informacyjnego • wymienić twórców literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić gatunki literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: mit, symbol, <i>sacrum</i>, <i>profanum</i>, rodzaje literackie, epika, liryka, dramat, poezja tyrtejska, anakreontyk, <i>mimesis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić podstawowe wątki i tematy podejmowane przez starożytnych twórców literatury
<p>9., 10. i 11. Mitologia grecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos • scharakteryzować najważniejszych bogów olimpijskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego • odróżnić mit od legendy i baśni • omówić rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne, i podać ich konkretne przykłady • wymienić frazeologizmy pochodzące z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować mit o Orfeuszu • omówić znaczenie mitów dla starożytnych Greków • omówić kondycję człowieka w starożytnym świecie w świetle mitów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu • wskazać archetypy w innych mitach greckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić antyczne toposy w kulturze współczesnej

		i objaśnić ich znaczenie			
12. Konteksty i nawiązania – Zbigniew Herbert, <i>H. E. O.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść tekstu • wskazać narratora • omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów tekstu • wskazać nawiązania do mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> • określić problematykę utworu • omówić rolę nawiązań do mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować treści symboliczne i metaforyczne utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować role opozycji światła i mroku w kreacji Orfeusza
*13., 14. i 15. Mitologia starożytnych Rzymian UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 <i>Mitologia rzymska</i> została usunięta z listy lektur.	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować mity rzymskie • scharakteryzować najważniejszych rzymskich bogów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać terminy pochodzące z mitologii rzymskiej obecne we współczesnym języku • wskazać wpływy greckie na mitologię rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różnice pomiędzy mitologią grecką a rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zależności pomiędzy wierzeniami starożytnych Rzymian a ich priorytetami 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rodzaje i znaczenie wpływów na światopogląd starożytnych Rzymian
16. i 17. Homer, <i>Iliada</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka ukazanego w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję dotyczącą tezy, że <i>Iliada</i> ukazuje tragiczną koncepcję ludzkiego losu
18. Konteksty i nawiązania – George R.R. Martin, <i>Nawałnica mieczy. Krew i złoto</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentu • wskazać we fragmencie cechy powieści <i>fantasy</i> • omówić kompozycję fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać fragment ze sceną pojedynku opisaną w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat sposobów przedstawiania pojedynków w kulturze
19. Konteksty i nawiązania – <i>Troja</i> w reżyserii Wolfganga Petersena	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść filmu • opisać scenerię filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów filmu • omówić kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia bohaterów • porównać treść filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat środków filmowych użytych w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat rzetelności i jakości filmu

			z treścią mitu trojańskiego		
20. Homer, <i>Odyseja</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Odysei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Odysei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję • wskazać i omówić archetypy obecne we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w <i>Odysei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby przedstawiania motywu wędrówki w kulturze
21. i 22. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczycaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst
23., 24., 25. i 26. <i>Antyгона</i> Sofoklesa	<ul style="list-style-type: none"> • streścić <i>Antygonę</i> Sofoklesa • wymienić racje Kreona i racje Antygony 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omówić zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • scharakteryzować głównych bohaterów • wymienić funkcje chóru w dramacie antycznym na przykładach z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wytłumaczyć tragizm w kontekście utworu • na przykładzie działań Kreona określić funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawić istotę winy tragicznej w odniesieniu do losów głównych bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować koncepcję człowieka i losu w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do <i>Antygony</i> • posługiwać się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Kreona i Antygony • objaśnić zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • streścić mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnić, na czym polega zasada <i>decorum</i> na przykładzie <i>Antygony</i>
*27., 28. i 29. Arystofanes, <i>Chmury</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść komedii Arystofanesa • przedstawić genezę 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję <i>Chmur</i> • scharakteryzować 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić konflikt racji w <i>Chmurach</i> • wypowiedzieć się na 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat antycznego sporu filozofii z poezją 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawienia

	utworu	bohaterów komedii <ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy składające się na komizm utworu wskazać w utworze cechy komedii greckiej 	temat sposobu przedstawienia Sokratesa		poglądów Sokratesa
30. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> przetwarzać informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora prezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć polemikę
*31. Platon, <i>Państwo</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegało państwo idealne według Platona opisać, jak według Platona wygląda poznawanie prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić metaforyczne znaczenie opowieści o jaskini omówić relacje pomiędzy rzeczywistością materialną a idealną 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić funkcję dialogu dla wymowy fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat koncepcji przedstawionej przez Platona
*32. Najstarsza teoria literatury – <i>Poetyka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wyjaśnić pojęcie: <i>poetyka normatywna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła wymienić najważniejsze założenia <i>Poetyki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie: <i>mimesis</i> wyjaśnić, na czym polega epizodyczność fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić i omówić sposoby wywołania <i>katharsis</i> omówić funkcję mitów w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję poetyki normatywnej w procesie twórczym
*33. O sile argumentów – <i>Retoryka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła wymienić cechy wypowiedzi retorycznej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i omówić trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotować wypowiedź retoryczną według wskazówek Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach
34. Nieśmiertelność poety – liryka Horacego	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić postać Horacego wyjaśnić pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> omówić cechy charakterystyczne pieśni rozpoznać rodzaj liryki omawianych utworów, jego adresata, 	<ul style="list-style-type: none"> określić problematykę utworów umieścić treść utworu w kontekście poznanych filozofii wskazać środki 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> przywołać szerokie konteksty i nawiązania

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>horacjanizm</i> 	sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej	wyrazu artystycznego zastosowane w utworze i określić ich funkcję		
35. Poeta w świecie współczesnym – <i>Na odejście poety i pociągu osobowego</i> Tadeusza Różewicza	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać topos literacki obecny w wierszu • wskazać środki językowe zastosowane w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować problem zaprezentowany w wierszu • interpretować tytuł utworu • omówić funkcję środków językowych zastosowanych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat dialogu z tradycją zaprezentowanego w wierszu • interpretować utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat dwóch wizji sztuki: Horacego i Różewicza
*36. i 37. Mitologiczne początki Rzymu – <i>Eneida</i> Wergiliusza	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • wymienić głównych bohaterów <i>Eneidy</i> • przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentów • omówić kompozycję <i>Eneidy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega parenetyczny charakter utworu • wskazać środki językowe zastosowane w utworze i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić relację Eneasza i Dydony w kontekście priorytetów starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać Eneasza i Odysuseusza
*38. <i>Eneida</i> z innego punktu widzenia – <i>Lawinia</i> Ursuli Le Guin	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji narracji pierwszoosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić problematykę fragmentu • omówić sposób reinterpretacji mitu • omówić portret psychologiczny bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować fragment w kontekście krytyki feministycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawiania kobiet w kulturze
STAROŻYTNOŚĆ – NAUKA O JĘZYKU					
39. Język a inne systemy znaków	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje znaków • definiować znaki naturalne i konwencjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język jako system znaków 	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się różnymi kodami ikonicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać różne formy przekazywania informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
40. Kompetencje językowe	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się nowo poznany słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie posługiwać się językiem

i komunikacyjne – ćwiczenie umiejętności		zadań • rozróżnia rodzaje kodów (języków)		językową	
STAROŻYTNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
41. Wypowiedź argumentacyjna	• przedstawić strukturę wypowiedzi argumentacyjnej • wymienić rodzaje argumentów	• omówić sposoby budowania spójności między zdaniami • rozwinąć zapropozowaną argumentację	• zaproponować argumenty do podanej tezy i poprzeć je przykładami	• zbudować spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną	
42. Jak skutecznie przemawiać?	• przedstawić strukturę przemówienia • wymienić środki retoryczne	• przedstawić zależności pomiędzy sposobem budowania przemówienia a sytuacją komunikacyjną	• budować przemówienie podążając za wskazówkami	• wygłosić spójne przemówienie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej	
STAROŻYTNOŚĆ – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
43. i 44. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BIBLIA – O EPOCE					
45. Biblia – wiadomości wstępne	• wymienić religie, wywodzące się z Biblii • określić podstawowe podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem	• wyjaśnić pojęcie <i>Testament</i> w odniesieniu do Biblii • przedstawić podział ksiąg biblijnych i podać przykłady • wyjaśnić pojęcia: <i>kanon, apokryf</i> • podać przykłady	• omówić różnice między Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnić, czym są Ewangelie i wymienić ewangelistów • wymienić przekłady Biblii • wymienić cechy stylu	• wypowiedzieć się na temat roli Biblii w kulturze • omówić funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną	• wyczerpująco opisać jedną z religii, wywodzących się z Biblii • wymienić święte księgi innych religii

		frazeologizmów wywodzących się z Biblii	biblijnego		
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
46. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	• zrelacjonować powstanie świata i człowieka według Biblii	• wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> • zdefiniować pojęcia: <i>genesis, patriarcha</i>	• porównać biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym	• interpretować opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym)	• formułować wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym
47. Konteksty i nawiązania – <i>Co się naprawdę zdarzyło w ogrodzie Eden</i> Harolda S. Kushnera	• zrelacjonować treść fragmentów tekstu Harolda Kushnera • zrelacjonować treść historii o grzechu pierworodnym	• wskazać podobieństwa i różnice, które autor eseju dostrzega między ludźmi a zwierzętami	• określić funkcję pytań w tekście Harolda Kushnera • porównać autorską interpretację historii biblijnej z interpretacją kanoniczną	• podjąć dyskusję na temat autorskiej interpretacji historii o grzechu pierworodnym	
48. Konteksty i nawiązania – <i>Prawiek i inne czasy</i> Olgi Tokarczuk	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora	• wskazać elementy realistyczne i fantastyczne we fragmencie • wskazać motywy biblijne we fragmencie	• omówić cel gry opisanej we fragmencie • przedstawić problematykę fragmentu	• interpretować treści niedosłowne fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji mitu kosmogonicznego w życiu wspólnoty	• wskazać szerokie konteksty i nawiązania
49. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora	• zaprezentować i uzasadniać własne sądy	• podjąć polemikę
50. Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	• opowiedzieć historię Hioba • przedstawić kompozycję Księgi Hioba	• scharakteryzować Hioba • omówić relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii	• interpretować przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem	• podjąć dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei)	• omówić sposób przedstawiania cierpienia w kulturze popularnej • interpretować obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
51.	• wyjaśnić, kim był	• nazwać środki	• określić funkcję	• interpretować	• omówić obraz

Dociekanie sensu ludzkiego życia w Księdze Koheleta	Kohelet • zrelacjonować fragment	stylistyczne użyte w fragmencie • wskazać rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los	środków stylistycznych użytych w fragmencie • określić problematykę utworu	teologiczną wymowę Księgi Koheleta • wskazać podobieństwa pomiędzy radami Koheleta a radami greckich filozofów	Adriaen van Utrechta w kontekście omawianego utworu
52. Poezja biblijna – Księga Psalmów	• przyporządkować psalmy do liryki • określić rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • definiować pojęcia: <i>psalm, psalterz</i>	• sklasyfikować psalmy według poznanych kryteriów • podać przykłady paralelizmów	• wypowiedzieć się na temat związku psalmów z muzyką • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omówić ich funkcje	• omówić obraz Boga wyłaniający się z psalmów	• porównać tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)
53. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
54. Konteksty i nawiązania – Wojciech Wencel, <i>Psalm</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać adresata lirycznego	• wskazać środki językowe	• omówić, jakimi środkami językowymi został osiągnięty patos w wierszu • określić funkcję środków stylistycznych	• omówić koncepcję Boga i człowieka przedstawioną w wierszu	• wskazać szerokie konteksty i nawiązania
55. Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami	• uzasadnić przynależność Pieśni do liryki • zrelacjonować treść fragmentu	• scharakteryzować relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcie <i>miłość</i>	• omówić oddziaływanie Pieśni na zmysły, podając cytaty z tekstu • odnaleźć środki stylistyczne	• podjąć dyskusję na temat przynależności Pieśni do kanonu biblijnego • wypowiedzieć się na temat alegorycznej	• porównać opis miłości zaprezentowany w Pieśni z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury

		<i>zmysłowa</i>	zastosowane w Pieśni i określić ich funkcję	interpretacji Pieśni	• opisać Oblubienicę z obrazu Rossettiego i porównać ją z literackim pierwowzorem postaci w Biblii
56. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	• streścić Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów	• opisać jeźdźców Apokalipsy i scharakteryzować ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera • zdefiniować pojęcie <i>eschatologii</i>	• wskazać główne cechy stylu Apokalipsy • interpretować symbole i alegorie, znajdujące się w omawianych fragmentach	• wypowiedzieć się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównać biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata	• stworzyć w formie pisemnej analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
57. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
58. Konteksty i nawiązania – Cormac McCarthy, <i>Droga</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów tekstu • wyjaśnić pojęcie <i>postapokaliptyczny</i>	• porównać rzeczywistość opisaną we fragmentach z Apokalipsą św. Jana	• omówić przesłanie płynące z tekstu • analizować postawy i emocje bohaterów w obliczu katastrofy	• przedstawić wybrany tekst kultury opisujący rzeczywistość postapokaliptyczną
59. Filmowe nawiązanie do Biblii – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	• zrelacjonować treść filmu	• podjąć dyskusję o postawie filmowego Krzysztofa	• wypowiedzieć się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie • analizować rolę przypadku w konstrukcji fabuły	• interpretować postać graną w filmie przez Artura Barcisia • podjąć dyskusję na temat hierarchii wartości we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
60. Akt komunikacji językowej	• zdefiniować akt komunikacji językowej • wymienić, co składa	• wyjaśnić, co należy zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany	• omówić funkcję mowy ciała w procesie komunikacji	• omówić wpływ sytuacji społecznej na jakość aktu	

	się na akt komunikacji			komunikacji	
61. Informacja, prośba czy zakłęcie? Funkcje wypowiedzi.	<ul style="list-style-type: none"> wymienić funkcje wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować poszczególne funkcje wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcje dominujące w danej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukać w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi 	
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
62. Jak napisać plan twórczy i odtwórczy tekstu?	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje planów wymienić cechy dobrze przygotowanego planu 	<ul style="list-style-type: none"> przeredagować podany plan 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan odtwórczy tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan twórczy tekstu 	
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
63. i 64. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólnić, podsumować i porównać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
65. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić etymologię nazwy epoki wymienić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza wyjaśnić pojęcia: <i>teocentryzm, feudalizm</i> wymienić fazy średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> omówić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza wymienić średniowieczne wzorce osobowe porównać ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego scharakteryzować średniowieczny system 	<ul style="list-style-type: none"> analizować specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza omówić średniowieczny uniwersalizm, teocentryzm oraz dualizm 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować rolę karnawału 	<ul style="list-style-type: none"> opisać wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze

		szkolny • wyjaśnić pojęcie: <i>Biblia pauperum</i>			
66. i 67. Sztuka średniowieczna	• rozpoznać najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza	• wymienić podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podać przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • posługiwać się następującymi terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>	• wyjaśnić i zilustrować przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omówić alegorię i podać jej przykłady • posługiwać się następującymi terminami: <i>symultanizm, iluminatorstwo, miniatura, chorał, bazylika</i>	• analizować średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów	• odróżnić styl romański od gotyckiego • wymienić cechy stylu bizantyjskiego i podać jego przykłady • wypowiedzieć się na temat muzyki średniowiecznej
68. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
69. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	• przeczytać ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• rozpoznać podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne,	• omówić kompozycję utworu • omówić funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce	• odnaleźć w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnieść go do sztuk plastycznych • omówić formę	• wskazać podobieństwa między motywem <i>deesis</i> w <i>Bogurodzicy</i> a tym przedstawionym na

		fonetyczne i składniowe		wiersza	ikonie
70. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Maryję jako matkę • omówić motyw <i>Stabat mater</i> w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Grünewalda • wypowiedzieć się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu</i>
71. Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić żywot św. Aleksego • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować świętego jako ascetę • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i słotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w tekście typowe elementy legendy hagiograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności ascezy oraz sensu takiej drogi do świętości • omówić parenetyczny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać inne przykłady ascezy średniowiecznej • omówić rolę świętych w życiu ludzi średniowiecza
72. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarzać informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę
73. Konteksty i nawiązania – <i>Opowieść małżonki świętego Aleksiego Kazimierzy Iłakowiczówny</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • rozpoznać kontekst literacki wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określić typ liryki • scharakteryzować podmiot liryczny i adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać legendę średniowieczną z poetyckim komentarzem współczesnej poetki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst kulturowy wykorzystany w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza
74. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić utwór • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnić przyczyny popularności motywu śmierci w 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie lektury omówić światopogląd ludzi średniowiecza • omówić utwór jako satyrę społeczną 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie</i> z jego ujęciem na obrazie

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<p>średniowieczu</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcia: <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat „czarnej śmierci” w średniowieczu 	Bernta Notkego
<p>75. Konteksty i nawiązania – <i>Śmierć i co potem</i> Terry’ego Pratcheta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów • omówić zachowanie bohatera w chwili śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić pogląd Śmierci na przemiany cywilizacyjne • porównać sposób przedstawienia śmierci w utworze Terry’ego Pratcheta i w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić uniwersalną wymowę fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić alegoryczny obraz śmierci w innych tekstach kultury
<p>*76. Tryumf śmierci w <i>Siódmej pieczęci</i> Igmara Bermana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść filmu • odnaleźć nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł i objaśnić jego funkcję • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcia: <i>personifikacja</i>, <i>taniec śmierci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać w filmie konwencję moralitetu i ją omówić • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcie <i>teodycea</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować przesłanie filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania
<p>77. Świętość afirmacyjna – św. Franciszek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • opisać postać św. Franciszka z Asyżu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego • wyjaśnić reakcję zwierząt na słowa św. Franciszka 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić problematykę utworu • omówić funkcję elementów fantastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować metaforyczne znaczenie utworu • wyjaśnić pojęcie: <i>franciszkanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować scenę z życia św. Franciszka ukazaną na fresku Giotto
<p>78. Konteksty i nawiązania – <i>Imię róży</i> Umberto Eco</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać dwie wersje historii o kazaniu św. Franciszka do ptaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać problemy społeczne poruszone we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić uniwersalne problemy poruszone we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat roli autorytetów
<p>79. Ideal rycerza – <i>Pieśń o Rolandzie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza • wskazać w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić symbole obecne w pieśni • porównać wzorzec 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić przykłady współczesnych wzorców osobowych

		<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Rolanda • omówić kompozycję utworu 	cechy eposu rycerskiego <ul style="list-style-type: none"> • omówić elementy <i>ars moriendi</i> obecne w utworze 	wojownika współczesnego ze średniowiecznym	
*80. Filozofia średniowieczna – <i>Wyznania</i> św. Augustyna	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna • przybliżyć postać św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję <i>Wyznań</i> • wymienić podstawowe założenia filozofii św. Augustyna • wyjaśnić pojęcia: <i>asceza, iluminacja, dualizm duszy i ciała</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić naturę i pochodzenie zła 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wyjaśnienie obecności zła w świecie zawarte w Księdze Hioba z interpretacją tego problemu w <i>Wyznaniach</i> św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz Fra Angelico w kontekście fragmentu
*81. Filozofia średniowieczna – <i>Summa teologiczna</i> św. Tomasza z Akwinu	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować fragmenty <i>Summy teologicznej</i> • przybliżyć postać św. Tomasza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe założenia filozofii św. Tomasza • wyjaśnić pojęcie: <i>scholastyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega opisany w tekście dowód na istnienie Boga • wyjaśnić, na czym polega scholastyczny sposób myślenia 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat zastosowanej przez św. Tomasza argumentacji • porównać filozofię św. Tomasza i św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności poglądów głoszonych przez św. Augustyna i Tomasza
82. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić podany fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> • wymienić najważniejszych bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję utworu • sformułować zasady miłości dworskiej • omówić etos rycerski na przykładzie Tristana 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić funkcję fantastyki w utworze • wyjaśnić, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę • wypowiedzieć się na temat obyczajowości średniowiecznej na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić topos nieszczęśliwej miłości na wybranym przykładzie z kultury współczesnej
83. Konteksty i nawiązania – Halina Poświatowska, *** [<i>tutaj leży Izold...</i>]	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuacje liryczną w wierszu • omówić aluzję literacką zastosowaną w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję wiersza • sformułować tezę interpretacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować wiersz • wskazać i omówić konteksty interpretacyjne • porównać przesłanie wiersza i przesłanie 	<ul style="list-style-type: none"> • napisać analizę i interpretację wiersza, uwzględniając konteksty

				<i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	
84. Kompetencje językowe i komunikacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się nowo poznanym słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie posługiwać się językiem
85. Historiografia polska w średniowieczu – <i>Kronika polska</i> Galla Anonima	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcie <i>kroniki</i> • zrelacjonować treść fragmentów • opisać obowiązki króla przedstawione przez kronikarza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • zdefiniować pojęcie <i>historiografii</i> • zaprezentować wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • wypowiedzieć się na temat <i>Kroniki polskiej</i> jako źródła historycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> • omówić uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach
*86. Testament poetycki François Villona UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 <i>Wielki testament</i> Villona został usunięty z listy lektur.	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować życiorys Villona stanowiący kanwę utworu • zrelacjonować treść fragmentów • wskazać nadawcę i adresata ballady 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł utworu • wyjaśnić pojęcie – <i>testament poetycki</i> • wskazać środki językowe użyte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych użytych w utworze • omówić kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> • wypowiedzieć się na temat refleksji odnośnie ludzkiego życia zawartych w <i>Wielkim testamencie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania
87. Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić fabułę całego utworu • wymienić przewodników Dantego po zaświatach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić genezę <i>Boskiej komedii</i> • wyjaśnić tajemnicę tytułu • scharakteryzować narratora • omówić kompozycję poematu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu • zinterpretować alegorie obecne w poemacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu obrazowania w utworze • wskazać źródła kulturowe, z których czerpał Dante 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Dante uczynił swoim przewodnikiem Wergiliusza

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>poemat epicki, summa</i> 			
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JEZYKU					
88. Od słowa do zdania. Czym jest gramatyka?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać błędy we wskazanych wypowiedziach i określać rodzaj błędu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję poszczególnych działów gramatyki w budowaniu wypowiedzi 	
*89. Jak powstał i jak rozwijał się język polski?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie: <i>język praindoeuropejski</i> • wymienić grupy języków słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać języki należące do poszczególnych grup języków słowiańskich • wskazać zmiany kształtujące system gramatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany kształtujące system gramatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić procesy językowe, które ukształtowały podane słowa i zwroty • wskazać w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe 	
ŚREDNIOWIECZE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
90. Jak robić notatki?	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować notatkę syntetyzującą • wymienić formy notatki syntetyzującej 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rodzaje notatek 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować notatkę syntetyzującą 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje notatkę syntetyzującą w formie mapy myśli 	
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
91. i 92. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze